

Кенет Греъм
ШУМЪТ НА ВЪРБИТЕ

ЗЛАТНИ ДЕТСКИ КНИГИ

68

Кенет Греъм

Превод от английски
Жана Готева

TRUD
СОФИЯ, 2013

Kenneth Graham
The Wind in the Willows

© Жана Тотева, превод, 2013 г.

© Виктор Паунов, библиотечно оформление, 2013 г.

© Кремена Пенчева, корица, 2013 г.

© Книгоиздателска къща „Труд“, 2013 г.

ISBN 978-954-398-283-7

Първа глава
РЕЧНИЯТ БРЯГ

От ранни зори Къртичко почистваше своя мъничък дом. Пролетно почистване – първо с метлите, после с парцалите, качваше се ту на стълбата, ту по столовете, накрая взе четката и кофата с варта и започна да варосва, чак докато очите и гърлото му се напълниха с прах, черната му козинка се изпъстри с варови пръски, а гърбът и изморените му ръце се покриха с мръсотия. А пролетта пърхаше във въздуха, по земята, навсякъде около Къртичко и дори в скромната му малка къщичка се промъкваше нейният дух на божествено вълнение и копнеж. Затова не беше кой знае какво чудо, че той изведнъж запокити четката на пода и извика:

– Дявол да го вземе!

А след това добави:

– Да му се не види!

И накрая:

– Да върви по дяволите това пролетно чистене! – а после се втурна навън, без да поспре дори да си сложи палтото. Нещо на повърхността най-настойтелно го призоваваше и Къртичко бързо-бързо си изкопа стръмно тунелче, което в неговия случай съответстваше на голяма чакълена алея, каквато си имаха животните, чиито домове бяха по-близо до слънцето и въздуха от неговия собствен. Така че то копаеше, дълбаеше, ровеше, драскаше, стържеше и пак стържеше,

драскаше и ровеше, и дълбаеше, и копаеше отново и отново, неуморно и неспирно, бързо и усърдно с малките си лапички и тихичко си мърмореше: „Нагоре! Отивам нагоре! Нагоре и нагоре! Нагоре!“ – докато най-сетне, хоп! – и муцунката му се показва на слънчевата светлина, а той се търкулна в топлата трева на една огромна ливада.

– Колко прекрасно! – каза си. – И къде-къде е похубаво от варосването!

Слънчевите лъчи топло докосваха козинката му, лекият ветрец галеше сгорещеното му чело и след уединението на избичката, в която бе живял толкова дълго, веселите химни на щастливите птици пронизваха притъпления му слух почти като вик.

Къртичко скочи на четирите си крачета, изпълнен от радостта на живота и насладата от пролетта – но без досадното почистване! – и продължи пътя си през ливадата, докато достигна до живия плет, който я ограждаше.

– Стооой! – обади се възстаричък заек от една дупка. – Шест пенса за правото да преминеш по този частен път!

Къртичко обаче дори не го удостои с поглед, а забързано и важно продължи нетърпеливо да припка покрай плета, като не пропусна да подразни другите зайци, които надничаха от дупките си, за да разберат за какво се вдига врява.

– Ммм, заешка яхнийка с лучен сос! – подметна им той подигравателно и изчезна още преди да са успели да измислят някакъв достатъчно остроумен и язвителен отговор. След това всички зайци в един глас загълчаха един на друг:

– Колко си глупав! Защо не му каза...!

– Е, добре де, а ти като си толкова умен, защо не му каза...

– Ти пък можеше да му напомниш... – и тъй нататък, и тъй нататък, но вече беше късно, както обик-

новено, разбира се, става, когато трябва да се реагира с някоя остроумна забележка...

Всичко беше толкова хубаво, че на Къртичко му бе трудно да повярва, че е истина. Сновеше бързешком насам-натам из ливадата, покрай клонките на живия плет и шубраците и откриваше птички, които строяха гнезда, цветни пъпки, които се разпукваха, клони, които се разлистваха – и всичко бе обхванато от щастие, устременост, но и заетост със своята неотложна работа. И вместо да дава ухо на гузната си съвест, която нашепваше: „Варосване, варосване“, Къртичко чувстваше единствено колко е хубаво и радостно да бъдеш просто едно безделничещо, шляещо се кученце сред всички тези заети граждани. В края на краищата най-хубавата част от почивката може би не е в това да си почиваш ти самият, а да гледаш как другите край теб се потят от работа.

Докато обикаляше безцелно из ливадата, Къртичко си мислеше, че щастието му е абсолютно свършено, и точно в този момент стигна до брега на преливащата от пролетните води река. Никога досега в живота си Къртичко не се бе изправял пред нещо подобно, дори когато бе виждал река – сега тя приличаше на лъскав, криволичещ, огромен, охранен звяр, който се прокрадва, кикоти се, носи се нанякъде, преследва някого, сграбчва нещо с бълбукането си, а после със смях го захвърля, за да се метне върху нещо ново и да си намери нов другар в игрите, с когото да подскача и да се мята между камъните, а после да остави и него и да продължи надолу из ниви и ливади, пеейки своята звучна, щастлива песен. Всичко наоколо се люлееше и потрепваше в дивни отблясъци, лъчи и искрици, в нежно шумолене и бълбукане, в радостно бърборене и клокочене, във весели мехурчета и водовъртежи. Къртичко беше омаян, възхитен, пленен! Заприпка покрай брега на реката, досущ като малко детенце до някой възрастен човек, който го омагьосва с приказ-

ката, която разказва. Когато накрая се умори, седна на брега, а реката течеше покрай него в една бълбукаща върволица от най-хубавите приказки на света, изпратени от сърцето на земята, за да бъдат разказани най-накрая и на неутолимото море.

Както си седеше на тревата и гледаше над реката, една тъмна дупка точно над ръба на водата в отсрещния бряг привлече вниманието му и Къртичко мечтателно започна да размишлява какво приятно и уютно гнезденце би могло да се направи там за някое животно със скромни потребности и с предпочитания към мъничките, кокетни като истинско бижу крайречни резиденции над водата на някой поток, далече от праха и шума. Но ето че, както си гледаше, му се стори, че нещо светло и дребничко проблесна някъде в дъното на дупката, изчезна внезапно, а после проблесна още веднъж като миниатюрна звезда. Но това нещо едва ли би могла да бъде звезда – на такова невероятно място; а беше твърде дребно и много ярко, за да бъде светулка. Но ето че, както си гледаше, нещото му намигна и с това даде ясен знак, че е оценце. После едно малко личице започна постепенно да се очертава около това оценце също като рамка около картина.

Малко кафяво личице с мустаци.

Сериозно и важно кръгло личице – с онзи блясък от искрици в очите, който бе привлякъл вниманието му.

Малки, спретнати ушички и гъста копринена козина.

Това симпатично и добродушно личице принадлежеше на господин Плъх, водния плъх!

Двете животинки застанаха една срещу друга и предпазливо се заоглеждаха.

– Здравсти, Къртичко! – каза водният плъх. – Аз съм господин Плъх!

– Здравсти, господин Плъх! – каза Къртичко.

– Искаш ли да наминеш насам? – запита след малко господин Плъх.

– Да, да, лесно е да се каже! – отвърна Къртичко малко докачливо, тъй като бе новак тук, в крайбрежния живот на реката, и неговите обичаи не му бяха много ясни.

Господин Плъх не каза нищо, само се наведе, размота едно въже и го издърпа, после леко се спусна в една малка лодка, която Къртичко не бе забелязал до този момент. Тя бе боядисана в синьо отвън и в бяло отвътре и беше голяма точно колкото да побере две животинки. Къртичко се влюби в нея с цялото си сърце, макар на пръв поглед да не разбра напълно точното ѝ предназначение.

Господин Плъх чевръсто и самоуверено загреба с веслата през реката и бързо стигна до него. После протегна нагоре предните си лапички и помогна на Къртичко, докато той предпазливо пристъпяше.

– Опри се на мен! Хайде, по-смело!

И за своя изненада и възторг, още преди да се озърне, Къртичко се озова седнал на кърмата на истинска лодка!

– Това наистина е чудесен ден! – каза той, докато господин Плъх се оттласна от брега и отново се захвана с веслата. – Да знаеш, никога досега в живота си не съм се качвал на лодка.

– Какво? – извика господин Плъх, като зяпна с отворена уста. – Никога не си... ти никога не си се качвал... Ами че какво тогава си правил?

– Това ли е най-хубавото нещо на света? – попита Къртичко свенливо, макар да бе напълно готов да повярва, че е именно така, докато се изтягаше сладко на седалката си и оглеждаше възглавниците, веслата, ключовете за греблата и всичките му там страхотни приспособления и докато усещаше как лодката лекичко се полюлява под него.

– Хубаво? То е просто най-прекрасното! – каза господин Плъх, като се протегна напред, докато загребваше. – Вярвай ми, млади ми приятелю, няма нищо –

абсолютно нищо, – което да си заслужава да го правиш дори и наполовина, колкото да плаваш с лодка – просто да се шляеш ей така с нея, насам-натам. Просто да се шляеш – продължи той замечтано, – да се шляеш... насам... натам... с лодка... да се шляяеш...

– Гледай напред! – извика изведнъж Къртичко.

Но беше твърде късно. Лодката се удари с все сила в брега на реката. Мечтателният и весел гребец се катурна по гръб на дъното на лодката, а краката му се вирнаха във въздуха.

– ...насам-натам... с лодка... – невъзмутимо продължи господин Плъх, като се изправи с весел смях. – На кърмата, на носа или на дъното на лодката, все едно! Няма значение! Наистина нищо няма значение и точно това е най-хубавото! Дали бягаш от нещо, или не, дали стигаш до крайната си цел, или пък изобщо никога никъде няма да стигнеш, ти винаги си зает, но всъщност никога не правиш нищо конкретно, а и когато го правиш, винаги има нещо друго, което да правиш, и ти можеш да го правиш, ако искаш, но много по-добре е да не го правиш. Така че, слушай сега! Ако наистина нямаш нещо неотложно за правене тази сутрин, предлагам ти да се спуснем заедно по реката и да си изкараме един чудесен ден.

Къртичко размърда пръсти, обзет от чувство на абсолютно чисто щастие и изпълнен от задоволство, изпъчи гръд и блажено се облегна на меката възглавница.

– Какъв ден, какъв прекрасен ден ми се падна! – каза той. – Да тръгваме веднага!

– Тогава почакай малко! – рече господин Плъх.

Той завърза лодката за един обръч на кея под дупката си, изкатери се и след малко се появи отново, олюлявайки се под тежестта на огромна ракитена кошница за пикник.

– Напъхай това под краката си – обърна се той към Къртичко, докато спускаше кошницата в лодката. След това отвърза въжето и отново хвана веслата.

– Какво има вътре? – измъчван от любопитство попита Къртичко.

– Ами вътре има студено пиле – кратко отговори Господин Плъх. – Студенезик-студенашунка-студено-говеждо-маринованикраставички-френскикроасани-сандвичискресон-консервираномесо-джинджифилова-бира-газираналимонада...

– О, спри, спри! – извика Къртичко в екстаз. – Та това е тооолкова много!

– Наистина ли мислиш така? – сериозно го попита Господин Плъх. – Просто това са нещата, които винаги взимам на тези малки екскурзии, а останалите животни винаги ме обвиняват, че съм много стиснато зверче, че цепя косъма на две и никога не взимам достатъчно провизии.

Но Къртичко не чу дори и дума от това, което му каза. Погълнат изцяло от новия живот, в който се бе озовал, опиянен от блестящите искрици, от звънкото ромолене на вълничките, от благоуханните аромати, от прекрасните звуци и от слънчевата светлина, Къртичко влачеше лапичка по водата и витаеше в прекрасни блянове. А водният плъх, както и се очакваше от един добър другар и компаньон, безспирно и немурно гребеше и гледаше да не го безпокои.

– Страхотно ми харесват дрехите ти, друже! – отбеляза той след около половин час. – И аз възнамерявам да си взема черен кадифен смокинг един ден. Веднага щом мога да си го позволя.

– Моля? – каза Къртичко, като с мъка се откъсна от мечтите си. – Извинявай, не те чух. Дано не ме смяташ за грубиян. Но всичко това е толкова ново за мен! Просто... това е... Река!

– Реката! – поправи го господин Плъх.

– И ти наистина живееш на Реката? Какъв весел живот! – попита Къртичко.

– На нея, със нея, по нея, върху нея и вътре в нея – отговори му той. – Тя ми е и брат и сестра, леля и

чичо, а и приятел, а също от нея се храня, става и за пиене, и, естествено, за миене и за пране. Тя е моят свят и аз не желая друг! Това, което Реката няма, не си струва да го имаш, и това, което Реката не знае, не си заслужава да го знаеш! Господи! Какви времена сме преживели заедно! Все едно дали през лятото или през зимата, през пролетта или през есента, с нея винаги е забавно и вълнуващо. Когато тръгне буйното февруарско течение, таваните и мазетата ми се пълнят с вода, толкова много вода, колкото никога не бих могъл да изпия, а мътните кафяви вълни се леят покрай прозореца на хубавата ми спалня. Ами какво само става, когато водата се отдръпне и остави на показ малки кални островчета, които миришат на сливов сладкиш, а тръстиката и бурените задръстят каналите? Мога да се шляя колкото си искам по по-голямата част от руслото ѝ, без да си измокрят обувките и да си намирам прясна храна и разни други полезни неща, които немарливите хора изпускат от лодките си.

– Но това не е ли малко скучно понякога? – осмели се да попита Къртичко. – Само ти и Реката, и никой друг, с когото да си размениш някоя дума?

– Никой друг, с когото... е, добре, добре, не бива да те съдя строго и да съм много придирчив към теб – снизходително каза господин Плъх. – Още си новак в тези работи и е естествено да не ги разбираш. Напоследък брегът дори е толкова пренаселен, че мнозина предпочитат да се преместят другаде. О, не, не! Вече не е, както беше преди, съвсем не! Видри, рибарчета*, патици, водни кокошки, всички по цял ден се помайват и се навъртат наоколо и все те молят за някаква услуга, като че ли си нямаш друга работа!

– Какво е това ей там? – попита Къртичко, като посочи с лапичка към горите, които като тъмна рам-

**Рибарчето е вид водна птица. Обитава стръмни, обрасли с храсти брегове на планински потоци, блатата и езера – бел. прев.*

ка се изправяха в дъното на ливадите от едната страна на реката.

– Това? О, това е Дивата гора – лаконично отвърна господин Плъх. – Ние, крайбрежните жители, не ходим много-много там.

– Да не би тамошните обитатели да не са... особено свестни? – каза леко притеснено Къртичко.

– Ами... че... – започна колебливо Господин Плъх. – какво да ти кажа... Катериците са много точни. И зайците също, или поне някои от тях, но помежду им има всякакви... типове. После, язовецът, господин Язовец, разбира се. Той живее точно в средата на Дивата гора и дори пари да му даваш, не би отишъл да живее другаде. Милият стар язовец! Разбира се, никой не му се меси къде да живее! А и по-добре да не опитва! – многозначително добави той.

– Защо, кой би могъл да се опита? – попита Къртичко.

– Ами, там, разбира се, има и други... – обясни господин Плъх малко колебливо. – Невестулки, белки, лисици и така нататък. Не че са лоши сами по себе си... Аз съм много добър приятел с тях... Прекарваме си добре, като се срещнем, и изобщо, забавляваме се, но... понякога, няма какво да се отрича... ами просто не може да им се има доверие, това е истината.

Къртичко добре знаеше, че е напълно в разрез с етикета на животните да се споменават възможни бъдещи неприятности или дори само да си ги помисли, затова подмина тази тема и продължи:

– А зад Дивата гора? – попита той. – Там, където се мерзелее синева и нещо мъгляво и неясно, там, където се вижда нещо... хм, нещо, което може да са хълмове, а може и да не са, и нещо друго, което ми прилича на дим от градски комини? Или са само облаци?

– Зад Дивата гора започва Широкия бял свят – каза господин Плъх. – Но той е без значение както за мен, така и за теб. Аз никога не съм бил там, и никога няма и да отида. Ти също няма да отидеш, ако имаш поне

капка разум в главата. Не го споменавай повече никога, моля те. Е, ето че най-сетне пристигнахме! Това тук е лагуната, където ще си устроим гощавката.

Те напуснаха главния ръкав на реката и навлязоха в малко вътрешно езерце, подобно на лагуна. Зелени чимове торф и трева бяха надвиснали по бреговете му, кафеникави, наподобяващи змии дървесни коренища проблясваха изпод повърхността на тихата прозрачна вода, а недалеч пред тях имаше бент, около който водата се пенеше в сребриста извивка, после падаше с шум върху неуморните колела на малка воденица. Въздухът се изпълваше с успокояващо мърморене, приглушено и задушевно, нарушавано само от време на време от нечии ясни и бодри гласове. Беше толкова, толкова хубаво, че Къртичко успя само да вдигне двете си лапички и да ахне: „О, Боже! О, Боже! О, Боже!“.

Господин Плъх приближи лодката покрай брега, завърза я здраво, помогна на все още несръчния Къртичко да слезе благополучно на брега и измъкна кошницата за пикник. Къртичко помоли за позволението да я разопакова цялата сам и господин Плъх с удоволствие му разреши, а после с дважд по-голямо удоволствие се просна в целия си ръст на тревата, за да си почине. Развълнуваният му нов приятел размаха покривката във въздуха и я постла, измъкна един по един всички тайнствени пакети и подреди съдържанието им в подобаващ ред, като не преставаше да въздиша и да ахка: „О, Боже! О, Боже!“, при всяко ново откритие. Когато всичко беше готово, господин Плъх каза:

– Хайде, драги момко, захващай се за работа! – и Къртичко с огромна радост се подчини, защото бе започнал своето пролетно почистване много рано тази сутрин, както и подобава, и не бе успял нито да хапне, нито да пийне. Разбира се, той беше свършил много сериозна работа в онова време, което сега му изглеждаше така далечно, сякаш е било преди много, много дни.

– Какво гледаш? – попита го новият му приятел малко по-късно, когато гладът им бе попритъпен и очите на Къртичко вече бяха в състояние да гледат с по-малко учудване покривката на тревата.

– Гледам – каза Къртичко – онази линия от балончета, които се движат по повърхността на водата... Странно ми е и същевременно – забавно.

– Балончета! Охо! – каза господин Плъх и изцвърча радостно, сякаш подканваше някого да се присъедини към тях.

Най-напред се показва широка и блестяща муцуна – видрата, господин Видрок, явно бе решил да им дойде на гости. Той се измъкна от езерцето и изтръска водата от козината си.

– Ах, вие, скръндзи такива! – каза той, като се присламчи край храната. – Защо не ме покани, Плъхи?

– А, това беше импровизирана работа – обясни господин Плъх. – Между другото, запознай се – моят приятел, Къртичко.

– За мен е чест! – каза господин Видрок.

И двамата веднага станаха приятели!

– Навсякъде е такава шумотевица! – продължи господин Видрок. – Сякаш точно днес целият свят се е изсипал по реката. Дойдох тук в лагуната, за да намеря глътка спокойствие, и ето че се натъкнах на вас, приятели... Най-малкото, поне моля да ме извините. Не съм имал предвид да се натрапвам, нали разбирате.

Чу се шумолене, което идваше от живия плет, по който гъстите миналогодишни листа все още здраво се държаха, и една раирана глава, с високи рамене зад нея, надникна предпазливо към тях.

– Хайде, господин Язовец, идвай насам, стари язовецо! – извика господин Плъх.

Язовецът пристъпи една-две крачки, после изсумтя:

– Уф! Компания! – после обърна гръб и изчезна от погледа им.

– Ето, такъв си е той! Просто не обича компаниите.

Сега няма да видим и следа от него през целия ден. Добре, а сега ни разкажи кой толкова вдига врява по реката?

– Ами нашият славен жабок е навън. С нова-новеничка състезателна лодка, с нови дрехи, изобщо всичко му е чисто ново!

Двете животинки се спогледаха и прихнаха.

– Преди това първо се беше запалил по ветроходството – каза господин Плъх. – После му омръзна от него и започна да кара лодка с прът. Нищо не можеше да му достави удоволствие, освен да отгласква лодката, да размахва пръта от сутрин до вечер, ден след ден, и все да забърква по някоя хубава каша. Миналата година пък купи една огромна лодка, пригодена за къща. Всички ние трябваше да ходим и да стоим заедно с него в тази лодка и да се преструваме, че я харесваме. Канеше се да прекара целия си живот там. Но така или иначе, с каквото и да се захване, бързо му омръзва и захваща нещо ново.

– А иначе е такова добро момче – вметна господин Видрок, – но му липсват стабилност, постоянство... Особено що се отнася до лодките.

От мястото, на което бяха седнали, можеха да наблюдават главния ръкав на реката зад островчето, което ги делеше от него. Точно в този момент пред погледа им се мярна състезателна лодка. Гребецът, нисичък и тантурест, пляскаше непохватно с греблата и застрашително се клатушкаше, макар да се виждаше, че влага всичко от себе си и не жали сили.

Господин Плъх се изправи и го повика при тях, но Жабока – защото това беше именно той, – поклати глава и усърдно продължи да пляска с греблата.

– Ако продължава да се клатушка така, след малко ще цопне от лодката! – каза господин Плъх, като седна отново.

– Разбира се, че ще цопне – подсмихна се под мустак господин Видрок. – Разказвал ли съм ти онази ху-

бава история за нашия Жабок и пазача на шлюза? Та ето какво се случило. Жабока тръгнал...

Една заблудена мушица едnodневка се луташе на-сам-натам във въздуха над потока, явно опиянена от пролетта. Но ето че щом наближи водовъртежа – пляс! – едnodневката изчезна.

Също и видрата.

Къртичко погледна надолу. Гласът му още звучеше в ушите му, но мястото на тревата, на която се бе изтегнал, бе съвсем празно. Чак до хоризонта, докъдето поглед стигаше, не се виждаше и следа от господин Видрок. Само по повърхността на водата отново се появи една линийка от балончета.

Господин Плъх си затананика някаква мелодийка, Къртичко си припомни, че животинският етикет забранява всякакъв род коментари за внезапното изчезване на някой приятел в какъвто и да е момент, по каквато и да е причина или пък съвсем без причина.

– Е, добре, добре – каза господин Плъх. – Предполагам, че трябва да се поразмърдаме. Чудя се, кой ли от нас по-добре ще се справи с опаковането на кошницата за пикник? – попита той, което, разбира се, нямаше да направи, ако изгаряше от желание сам да я опакова.

– О, моля те, нека аз го направя! – каза Къртичко и господин Плъх му позволи.

Но опаковането на кошница се оказа далеч не така приятно занимание като разопаковането ѝ. И не би и могло да бъде. Но Къртичко бе готов да харесва всичко, макар че след като бе приключил увиването и пакетирането, видя една чиния да наднича от тревата. Хайде отново на работа! Когато и тя бе прибрана на място, господин Плъх му посочи една вилица, която така и не разбра как не бе видял! А после пак – ето, виж! – бурканчето с горчицата, върху което бе седнал, без да се усети. Е, най-сетне всичко бе прибрано, без суетнята да се отрази на доброто им настроение.

Следобедното слънце клонеше към залез, докато господин Плъх внимателно и леко гребеше обратно към дома, потънал в мечтателно настроение. Той тихичко си мърмореше под носа и си припяваше някакви стихчета, без много-много да обръща внимание на Къртичко. А той самият се чувстваше твърде препълнен – не само от обяда, но и от чувство на доволство и гордост, защото вече се чувстваше в лодката съвсем като у дома си (или поне така си мислеше). Постепенно започна да го обхваща някакъв особен трепет и скоро вече не го свърташе на едно място, затова се обърна към своя нов приятел и неочаквано каза:

– Плъхи, може ли да ми позволиш да погребя малко и аз, например сега, а?

Господин Плъх усмихнато поклати глава:

– Все още не, млади приятелю – отвърна му той. – Изчакай, докато вземеш някой и друг урок. Тая работа не е толкова лесна, колкото изглежда.

Къртичко остана тих и спокоен за минута-две. Но започваше да изпитва все по-голяма и по-голяма завист към господин Плъх, който гребеше така уверено и толкова леко! Гордостта започна да му нашепва, че и той би могъл да прави абсолютно същото – и също толкова добре. Затова скочи и дръпна веслата така внезапно, че господин Плъх, който до този момент преспокойно си бе тананикал стихчета под носа, втрещен някъде в далечината, се вцепени от изненада и падна от седалката си. И ето че за втори път през този ден вирна крака във въздуха. Къртичко незабавно се възползва от това положение и тържествувайки, зае мястото му, а после с огромна доза самонадеяност се захвана да гребе с веслата

– Спри, глупаво магаре! – извика господин Плъх от дъното на лодката. – Няма да можеш да се справиш! Ще ни обърнеш!

Къртичко с въодушевен жест отметна назад веслата и очерта с тях голяма дيريا по водата. Но в следващия

миг загуби равновесие и краката му се озоваха над главата, а той се намери в легнало положение на пода на лодката, успоредно до господин Плъх! Силно уплашен, той се вкопчи с две лапи в борда, но изведнъж: Бух! Лодката се преобърна, а Къртичко се озова в реката и започна да рита и да цапа по водата и да се боричка с всички сили с нея, за да се задържи на повърхността ѝ.

Ох, колко студена беше водата! И, ох, колко беше мокра! И как бучеше в ушичките му, докато потъваше надолу, надолу, надолу! А колко ярко, светло и сияйно изглеждаше слънцето, когато, кашляйки и плюейки, изплува на повърхността! И колко отчаяно се почувства, когато усети, че потъва отново! Но ето че в този момент една здрава лапа го сграбчи за тила. Това беше господин Плъх, който явно се смееше – Къртичко усещаше смеха по лапите, с които го държеше, и дори по собствения си тил.

Господин Плъх хвана здраво греблото и го пъкна под мишницата на Къртичко, после направи същото и от другата му страна и като заплува отзад, започна да тласка безпомощното животинче към брега. Извлече го навън и го положи долу – една мека, мокра, подгизнала купчинка злочестина, мъка и страдание.

След като го поразтри малко и изцеди водата от него, господин Плъх каза:

– Слушай сега, глупачето ми! Тичай по пътечката край брега, колкото ти държат краката, докато се стоплиш и изсушиш, а аз ще се гмурна за кошницата.

И тъй, тъжният и унил Къртичко, мокър отвън и посрамен отвътре, хукна да тича и тича, докато изсъхна съвсем, а през това време господин Плъх плонжира отново във водата, обърна лодката и избута своята плаваща собственост до брега, а после се гмурна – с успех! – за кошницата и като се напрегна, с големи мъки се измъкна на сушата с нея.

Когато щетите бяха възстановени отново, Къртичко, отпаднал и обезсърчен, зае мястото си на кърмата

на лодката и когато потеглиха, тихичко и с треперещо от вълнение гласче каза:

– Плъхи, благородни мой приятелю! Наистина много съжалявам за глупостта си и за неблагодарното си поведение. Сърцето ми се къса, като си помисля как можеше завинаги да загубя тази прекрасна кошница за пикник. Държах се като истинско магаре и напълно го съзнавам. Ще можеш ли да проявиш снизходителност само този път и да ми простиш? И нещата да бъдат пак, каквито си бяха?

– Всичко е наред, само да си жив и здрав – весело и ободрително каза господин Плъх. – Че какво е малко влага за един воден плъх! Та аз през деня съм повече във водата, отколкото извън нея. Не мисли за това и, хей, слушай! Ето какво мисля: най-добре ще е да дойдеш и да се настаниш да живееш при мен за известно време. У дома всичко е простичко и грубовато – нали разбираш, съвсем не е като при Жабока (всъщност ти още не си виждал имението му). Все ще съумея да те настаня удобно. Ще те науча да гребеш, да плуваш и скоро ще се чувстваш като риба във водата, също като всички нас.

Къртичко бе така дълбоко трогнат от любезния начин, по който господин Плъх му говореше, че гласът му пресекна и не можа да намери подходящите думи, за да му отговори. Дори се наложи да избърше една-две сълзици с лапичката си. Но господин Плъх деликатно погледна в друга посока и Къртичко скоро пооправи настроението си и даже бе в състояние да отвърне с остроумия на две водни кокошки, които се кикотеха подигравателно на окаения му вид.

Когато се прибраха, господин Плъх запали огън в дневната и настани Къртичко в едно кресло пред него. Даде му един свой халат и чифт чехли и докато дойде време за вечеря, му разправяше разни речни истории. Тези истории бяха изключително вълнуващи, особено за един обитател на земните недра, какъвто бе

Къртичко. Истории за бентове; за внезапни наводнения и прииждания на реки; за страховитата, зъбата и скачаща щука; за параходи, които хвърлят опасни твърди бутилки (или някой във всеки случай ги хвърля от тях, а може пък и самите параходи да го правят, кой знае!); за чаплите и за това колко придирчиво подбират тези, с които благоволяват да разговарят; за разни приключения по каналите и водопроводните тръби; за нощен риболов с видрата, господин Видрок; за далечни екскурзии с язовеца, господин Язовец.

Вечерята бе много весела, но скоро след нея на грижовния домакин се наложи да съпроводи сънливия Къртичко по стълбите до най-хубавата спалня, където той веднага положи глава на възглавницата и заспа дълбоко, чувайки през сън как неговият нов приятел – Реката – тихичко се плиска под перваза на прозореца му.

Този ден бе първият от още много подобни за излезлия на свобода Къртичко и всеки един от тях бе по-дълъг и по-интересен, докато лятото навлизаше в разцвета си, съзряваше и безспирно си течеше. Къртичко се научи да плува и да гребе, опозна удоволствието от течащата вода и с ухо, прилепено до тръстиковите стъбла, вече можеше да долавя от време на време по нещичко от това, което вятърът непрекъснато им шепнеше.